

УДК 135.9.072.4

ПОДІК Іванна Іванівна –

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник
Науково-дослідного інституту фіскальної політики
Університету державної фіскальної служби України
e-mail: Annavipodik@gmail.com

СТУДЕНТИ Z: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Нові форми і методи навчання в середній школі привели до появи нового покоління студентів ВНЗ з новими особистісними якостями та новими вимогами до освітнього процесу. Зміна характеру довузівської підготовки спричинила появу дещо несподіваних проблем навчання у вищій школі, пов'язаних із психологічними особливостями сучасного підростаючого покоління [2].

Педагогічна спільнота відзначає, що студенти XXI століття володіють сучасними пристроями опрацювання даних та повідомлень, але не володіють необхідними компетентностями для вирішення життєвих задач і досягнення успіху. Також молоді люди мають вільний доступ до світових інформаційних ресурсів, високий рівень інтернет-активності, але низький рівень володіння навичками саморозвитку та самоосвіти, безпечного використання цифрових технологій глобальної мережі [4].

Це означає, що перед викладачем постають непрості завдання: навчити кожного студента за короткий проміжок часу фільтрувати, аналізувати, синтезувати та використовувати величезні об'єми інформації; організувати навчальний процес так, щоб студент активно, з цікавістю та захопленням користувався набутими знаннями для саморозвитку та вирішення життєвих задач у майбутньому. Особливо це актуалізується у роботі із сучасним поколінням Z, адже ті методики за якими навчалися ми та наші батьки в університетах не підходять для «Digital Native».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми навчання студентів Z наразі мало досліджені у науковій літературі. Проте деякі аспекти роботи із такими молодими людьми описані в роботах О. О. Божко, Д. Л. Бучинської, В. П. Вембер, Т. І. Горох, О. Р. Ісаєвої, А. Б. Єрмоленко, Т. В. Мукій, Р. Л. Сойчук, Ю. М. Опанасенко та інших.

Тому в даній статті поставлено за мету вивчити та узагальнити особливості взаємодії учасників освітнього процесу, які, згідно із Теорією поколінь, що заснована Нейлом Хоувом та Уільямом Штраусом в 1991 році в США, відносяться до різних поколінь.

Виклад основного матеріалу дослідження. Різні покоління – це різні цінності, різне сприйняття інформації. Система виховання сучасних студентів, орієнтована на ігрову форму занять, позитивне підкріплення за найменші досягнення, відмова від примусу та покарань, принесла свої плоди – заохочуючи індивідуальність дитини, оберігаючи його самооцінку і невпинно підтримуючи інтерес до знань через гру, ми не привчили підлітків до завзятості в досягненні цілей, не навчили їх переживати невдачі, боротися і долати труднощі. У школі вони звикли не конспектувати і читати підручники, а шукати інформацію в Інтернеті та виконувати тестові завдання, засновані на принципі «навмання». Зміна вимог до навчального процесу призвела не тільки до перегляду структури і процесу навчання, але й до зміни ставлення до навчання з боку нового покоління студентів, що зумовило появу цілого ряду проблем. Сама головна – невідповідність випускників шкіл до вузівського формату навчання. Невідповідним до таких змін виявився і професорсько-викладацький склад [3]. Старше покоління маючи певні ускладнення в процесі адаптації до сучасних викликів намагається засобами системи освіти минулої епохи здійснювати підготовку нового покоління до викликів майбутнього. При цьому особливого значення набувають протиріччя між представниками педагогічного корпусу та їх студентами в соціально-психологічному контексті.

Сучасні студенти, відповідно до Теорії поколінь, належать до покоління Z та суттєво вирізняються від усіх інших поколінь. Розвиток мережевих комунікацій, таких, як електронна пошта, SMS, Instant Messenger та інших медіа-ресурсів на зразок YouTube та соціальних мереж (Facebook, Twitter та ін.) формує не тільки їх бачення життя, а й ряд психофізіологічних, когнітивних та ціннісно-мотиваційних проблем, зокрема:

1. Проблеми з увагою. Цим студентам важко тривалий час бути зосередженими на чомусь одному. Вони швидко переключаються з одного об'єкта на інший, переходять за посиланнями, вміють читати інформацію «діагонально», не заглиблюючись. Є дослідження, які

показують, що сучасний підліток може зосереджуватися на чомусь лише 8 секунд, що значно менше, ніж у представників попередніх поколінь [8]. Крім того, діти Twitter не здатні сприймати довгі повідомлення. Усний текст має обмежуватися 25 словами, більше молодь фактично не спроможна сприйняти на слух [5]. Це негативно впливає на навчальний процес, адже призводить до різкого зниження рівня концентрації уваги на занятті.

2. Значне погіршення пам'яті, що пов'язане з доступністю будь-якої інформації в будь-який час доби за допомогою сучасних гаджетів підключених до всесвітньої мережі Інтернет. Тому молоді люди перестали покладатися на свою пам'ять, а функцію накопичення та збереження інформації перенесли на свої девайси. Їм легше зробити закладки на сайтах, записати необхідне в телефонний блокнот чи сфотографувати, аніж елементарно запам'ятовувати [5]. Також сучасні студенти погано розуміють фундаменталізм пропонованих лекторами знань, більш того вони їх відкидають, адже можна просто «загуглити» чи запитати на професійному сайті. Для них інформація має досить прикладний сенс, але поверхневе значення. Знайшов, прочитав, закрит. Через це у молодих людей все частіше домінує візуальна пам'ять, адже простіше запам'ятати не саму інформацію, а шлях до неї в Інтернеті чи медіаконтенті.

3. Проблеми «кліпового мислення». Кліпове мислення – це процес відображення безлічі різноманітних властивостей об'єктів без урахування зв'язків між ними, що характеризується фрагментованістю інформаційного потоку, алогічністю, високою швидкістю переключення між частинами, фрагментами інформаційних даних, відсутністю цілісної картини сприйняття навколишнього світу [4]. Таким чином зрозуміло, що традиційне навчання з вимогами фундаментальних та системних знань з предметів не адаптоване до особливостей покоління Z.

4. Нетерплячість та егоцентризм. «Зетам» не доводилось, як іншим поколінням, чекати улюбленого мультика чи омріяну іграшку. Ці студенти нетерплячі та прагнуть швидкого результату. Через дітоцентричність у їх вихованні це покоління, яке ще називають «ЯЯЯ», впевнене у своїх майже безмежних можливостях та має високу, часто завищену, самооцінку. В результаті умов виховання, вони не вміють вирішувати проблеми, не прогнозують наслідки своїх дій і ризику. Через це виходячи у доросле життя й вступаючи до ВНЗ, де як і раніше присутні

суворі академічні традиції і жорсткі вимоги, молоді люди виявляються не готовими. Вони не розуміють чому та навіщо потрібно так інтенсивно і важко вчитися, записувати і вчити напам'ять величезну кількість інформації.

5. Скептичність. Сучасні студенти виросли в цинічному середовищі повної недовіри, в період, коли держави та громадські інститути розколювалися [6, с. 86]. Тому загальна їх риса – скептицизм. Молодь потребує підтвердження всьому, що бачить чи чує, а не вірить автоматично. Мало того, більшість студентів впевнені, що «гугл» знає краще ніж професор, і питання задають йому.

6. Непопштивість. Молоді люди впевнені, що всі повинні їх поважати, а от їхню повагу ще потрібно заслужити. Свої думки «Зети» висловлюють сміливо, прямо та голосно. Студенти Z не схильні до субординації, усіх вважають рівними. Тож професорсько-викладацький склад стикається з тим, що студенти не розуміють необхідності тримати дистанцію, притаманну традиційній системі навчання, підкорюватися чийсь вимогам тощо [8].

7. Проблеми аутизації. Мова йде не про аутизм у вигляді хвороби, а про доклінічні його прояви, що розглядаються як відбиток тренду еволюції людства. Такі студенти з дитинства занурені у себе і нездатні спілкуватися з оточуючими, мають нерозвинені комунікативні навички, не вміють говорити і виступати з чіткими структурованими доповідями.

8. Різноманітні, але неміцні комунікації, а також необхідність одержувати оцінку всього, чим вони займаються (так звані «лайки»). «Зети» надають перевагу віртуальному спілкуванню над реальним. Через соцмережі вони знаходять собі друзів по всьому світі, часто швидше ніж у власній групі. Їм легше ділитися своїм внутрішнім світом і обговорювати свої переживання, радості і сумніви з тисячею віртуальних співрозмовників, але не особисто [2]. Тому спостерігаємо тенденцію до неміцних комунікацій цього покоління – і в дружбі, і в особистих стосунках. Проте, перебуваючи значну частину свого часу в різноманітних соціальних мережах, люди генерації Z потребують схвальних відгуків стосовно всього, що відбувається з ними, від інших членів Інтернет-спільноти.

9. Споживчий стиль життя. Підлітки налаштовані на постійне споживання інформації, товарів, послуг, розваг, що підкріплюється їх не бажанням працювати та обтяжувати себе обов'язками і

відповідальністю. У молодих людей виникає так званий «синдром вічної дитини»: на заняттях їм постійно нудно, вони шукають нових вражень і яскравих емоцій, часто змінюють свої вподобання, а кращим способом вирішення проблем вважають ігнорування.

10. Проблема девальвації інтелектуальних, культурних, гуманістичних цінностей означає, що частина студентів зацікавлені у знаннях, постійно та завзято навчаються, високо цінують отримані вміння та навички, в той час як інша частина студентів вважають, що успіх у житті залежить від випадку чи зв'язків, а не від спеціально набутих знань. Для таких студентів культура, освіта та знання девальвуються, втрачають свою цінність.

В той же час, теперішнє покоління Z, чи центеніали, виділяється своєю допитливістю та такими яскравими особливостями:

1. Вміють фільтрувати, синтезувати та аналізувати інформацію, здатні швидко акумулювати велику кількість знань і мають готовність ділитися ними, при цьому у них відсутні комплекси стосовно будь-яких вікових, соціальних чи інших нерівностей [5, с. 52].

2. Багатозадачність. Їм вдається водночас готуватись до занять, смситись з друзями, слухати музику і розмовляти з батьками, тобто вони можуть «бачити» кілька екранів одночасно.

3. Постійно розвивають особистісні якості, стають віртуозами у своїй професійній діяльності, аби бути поміченими й популярними, отримати максимальну кількість схвальних відгуків про себе.

4. Природна допитливість: молоді люди із задоволенням готові багато вчитися, багато пізнавати нового через відеоблоги Youtube чи подібні хостинги [5].

5. Здатні отримувати перехресну освіту внаслідок перманентної звички користуватися гіперпосиланнями та опрацьовувати інформацію із різних сфер життєдіяльності [6]. Мають глобальне мислення, потяг до досліджень та розробок.

6. Працьовиті та прагнуть стабільності, самостійності й самоствердження. Не очікують готового подарунку долі, розраховують лише на себе та свої сили [6]. Мають високий рівень самодисципліни.

7. Покоління Z відрізняється підвищеним рівнем відповідальності не тільки за себе, але і за оточуючий світ. Життя у вирі новин спонукає молодих людей співпереживати, розвиває почуття справедливості. Студенти Z прагнуть постійно вдосконалювати світ.

8. Свободолюбство. Покоління Z не любить найменших проявів втручання в їхній особистий простір, негативно сприймає будь-яке обмеження волі – як фізичне, так і моральне [5].

9. Енергійні та рухливі. При чому це проявляється не тільки у фізичному плані, але й рухливості думок, ідей, зміни інтересів і навіть настрою. Швидко приймають рішення.

10. Вони багато чого вміють і можуть. Нове покоління починає свій бізнес вже у 10 років, а також дивує своїми знаннями. Самий молодий мільйонер світу 12 літній Райан Росс, стільки ж самому молодому сертифікованому спеціалісту Microsoft.

Сучасні ж освітяни належать до поколінь, що значно відрізняються від покоління Z. У педагогічній спільноті наразі працюють: бекі-бумери (1943-1963), покоління X (1963-1984) та покоління Y (1984-2000), які мають іншу швидкість сприйняття інформації, а також психологічні особливості та професійні цінності.

Бекі-бумери отримали свою назву внаслідок післявоєнного вибуху народжуваності. Це покоління з психологією переможців, яке виросло в супердержаві та щиро вірило в свою країну, схильне до командної роботи в колективі та професійного оптимізму ідейних людей. Зараз ці люди правлять світом – очолюють уряди, корпорації, ВНЗ, школи [7]. Адже для них кар'єра – символ добробуту, успіху та статусу. Серед педагогів це найбільші трудоголики.

Основні цінності «бумерів»: оптимізм, зацікавленість в особистісному зростанні та винагороді, колективізм і командний дух, культ молодості [1, с. 84]. Проте їм потрібно створити атмосферу стабільності й відчуття потрібності. Ці люди прагнуть до видимих символів (сертифікатів, нагород, почесних значків, трофеїв) і з їх допомогою можуть бути мотивовані до додаткової роботи.

Покоління X (або невідоме покоління) нині становить більшість педагогічних працівників та є найбільш активним прошарком педагогічної спільноти. Для них вступ до вузу і навчання стали колись серйозним кроком, початком професійного курсу, який вони будують протягом життя. Вони вірять, що блискучу кар'єру можна побудувати тільки наполегливою працею [1]. Робота стає пріоритетом, їй приділяється більше уваги, ніж родині. При цьому всьому «ікси» не схильні жалітися, обговорювати робочі проблеми та дискомфортні ситуації з керівництвом.

Покоління X полюбляє вчитися і з них виходять гарні наставники та експерти. В

процесі навчання вони завжди прагнуть до нових знань і досвіду, шукають будь-які можливості для професійного і особистого зростання, довіряють знанням і досвіду, який є технологічним.

Покоління «X» сформувалося під впливом: продовження «холодної війни», перебудови, СНІДу, наркотиків, війни в Афганістані. Основні цінності: готовність до змін, можливість вибору, глобальна інформованість, технічна грамотність, індивідуалізм, прагнення вчитися протягом усього життя, неформальність поглядів, прагматизм, надія на себе, рівноправність полів [7]. Це цілеспрямовані та відповідальні працівники, на яких можна покластися.

Покоління Y («ігрек», або «мілленіум») – це молоді спеціалісти, які нещодавно прийшли працювати. «Ігреки» менш привчені до самостійності, значно впевненіші у собі, комунікативні, схильні до співпраці, і водночас прагнуть швидких результатів. Їм важко працювати за ідею, вони потребують швидкого результату, бажано фінансового. Цих людей складно зацікавити віддаленою перспективою, оскільки якщо не тут, то в іншому місці вони вже сьогодні зможуть знайти застосування своїй унікальності. Люблять фіксувати кожне маленьке досягнення, інформувати про свої професійні успіхи в соцмережах. І все ж робота часто не є життєвим пріоритетом «ігреків»: вони бажають адекватного балансу між роботою та особистим життям, тому відмовляються від понаднормової роботи. Y-ки розвиваються по горизонталі, а не по вертикалі – престижна робота і висока посада їх не мотивують. Y буде намагатися отримати більш широкий досвід в декількох сферах. Вони зацікавлені у тому, щоб робота не заважала родині та особистому життю [7]. Особистісна самореалізація для «ігреків» – важливіша, ніж професійна. Важливою для «ігреків» є трудова етика. На роботі вони: цінують вільну атмосферу та стиль спілкування; менш розуміють ієрархію, ніж попередні покоління; не соромляться говорити про проблеми або дискомфорт на робочому місці керівникові, вважаючи це співпрацею, а не скаргою; не люблять постійного контролю. Якщо Y щось не подобається, вони тут же це кидають.

Цінності покоління Y формувалися під впливом: розвалу СРСР, терактів і військових конфліктів, розвитку цифрових технологій. Мобільні телефони та інтернет – їх звична дійсність. До цінностей «ігреків» входять: громадянський обов'язок і мораль, відповідальність, але при цьому психологи відзначають їх наївність і вміння підкорятися. І хоча вони виростили в період розвитку

комп'ютерів, телефонів та іншої техніки, представники покоління Y не завжди віддають перевагу сучасним технологіям, а інколи навіть відмовляються від них.

Таким чином, зміни які відбуваються на глобальному та національному рівнях привели до трансформації вимог як до студентів освітніх закладів, так і до професорсько-викладацького складу. Кожне покоління має свої індивідуальні риси, і не завжди вони на пряму комфортні для сприйняття іншим поколінням.

Такі відмінності між викладачами та студентами ускладнюють освітній процес. Це означає, що викладачам вузів потрібно переглянути змістовну складову навчального матеріалу з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей нового покоління студентів, а також видозмінити формат викладу.

Існуюча сьогодні система освіти передбачає збільшення об'ємів знань та осучаснення їх змісту. Підхід, який був виправданий в минулу епоху, щодо засвоєння особистістю максимального обсягу різносторонніх знань, наразі є неефективним. При наявності сучасного доступу до інформації та можливості використання різноманітних баз даних, враховуючи стрімкі темпи нарощування її об'ємів та деталізації, засвоєння глибоких знань в усіх напрямках студентом є невиправданим для широкого загалу. Більш актуальним є акцентування на різних аспектах ступеневої освіти [1, с. 86].

У зв'язку з цим виникає важливе методологічне питання: а якого рівня глибини, широти й обґрунтованості необхідно давати інформацію по предмету, що вивчається? Вважається що студент повинен бути «компетентним». Тобто, мати уявлення і вміти скористатися конкретними знаннями в потрібний момент. Інакше кажучи, молодий спеціаліст, зіткнувшись з будь-якою проблемою у своїй професійній діяльності, повинен легко зорієнтуватися в існуючому інформаційному просторі з даного питання.

Виходить, що викладачам необхідно постійно систематизувати на заняттях і, що особливо актуально, підкріплювати практичними завданнями (підготовкою тематичних доповідей, дискусій, рішенням ситуаційних завдань), широкі, розрізнені, короточасні знання і пізнавальні відкриття студентів. Тільки тоді необхідні знання та навички міцно закріпляться в репертуарі молодого фахівця. З цього випливає, що класична форма навчання: викладач розповів – студент вивчив удома, на наступному занятті повторив (закріплення матеріалу) –

втрачає свою актуальність внаслідок вищевказаних причин і умов. Більш ефективною і релевантною для студентів покоління «Z» стає наступна форма навчання: викладач поставив запитання – студент пошукав в літературі (частіше в Інтернеті) – на занятті разом обговорили і знайшли рішення. Від «формульно-крейдяного» викладу треба перейти до яскравих, чітких і наочних презентацій зі зрозумілими і образними формулюваннями [2].

Щоб зацікавити таких дітей та молодь, повернути їхню увагу, потрібно застосовувати нетрадиційні методи, дещо надзвичайно нове, інноваційне. До прикладу, це можуть бути певні рекомендації віртуального друга, його враження або ж вірусна реклама тощо. Оскільки в підростаючого покоління існує надзвичайний взаємозв'язок із гаджетами (смартфонами, ноутбуками і ін.) та їхніми додатками, то вся можлива діяльність повинна здійснюватися через них [6]. Також актуальним є створення вузько-тематичних фільмів (відеоролики) з наочними прикладами і експериментами.

Зауважимо, що головною мотивацією вчинків покоління Z є виключно інтерес, а не примус чи обов'язок. «Зети» значно більше, у порівнянні з іншими поколіннями, потребують ігрових підходів. Також варто якомога частіше їх хвалити – «лайкати» оцінками чи нагородами.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Світ змінюється – діти народжуються і виростають в інноваційних для старших поколінь умовах. Ці умови для них є звичним середовищем і формують перспективи до майбуття. Освітній заклад ХХІ століття, має бути орієнтованим на підготовку підростаючого покоління до життя. Адже намагання переорієнтувати наступні покоління під системи освіти ефективні в минулому не приведе до позитивного результату.

Поточний момент вимагає від педагогічних працівників високого темпу оновлення знань, вільного володіння інформаційними ресурсами та навчальними технологіями. Адже врахування викладачем фізіологічних та психологічних особливостей сучасних студентів дозволить успішно здійснити педагогічний вплив для вирішення освітніх завдань. Починаючи від засвоєння класичних знань, базових істин, загальнолюдських цінностей з переходом до орієнтування студента на вміння орієнтуватися в обраній професії та визначати її актуальні проблеми.

Взаємодія викладачів та студентів побудована із врахуванням психологічних

характеристик поколінь допоможе в налагодженні суб'єкт-суб'єктної взаємодії усіх учасників навчального процесу.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Єрмоленко А. Б. Розвиток національного освітнього простору в контексті надбань Теорії поколінь / А. Б. Єрмоленко // Вісник національного університету оборони. – 2014. – № 3. – С. 82–87.

2. Исаева Е. Р. Новое поколение студентов: психологические особенности, учебная мотивация и трудности в процессе обучения первого курса [Электронный ресурс] // Медицинская психология в России: электрон. науч. журн. – 2012. – № 4 (15).

3. Лумпиева Т. П. Поколение Z: Психологические особенности современных студентов [Электронный ресурс] / Т. П. Лумпиева, А. Ф. Волков. – Режим доступа: <http://ea.donntu.edu.ua:8080/jspui/bitstream>

4. Мукій Т. В. Застосування сучасних ІКТ з метою формування індивідуальної навчальної рефлексивно-гуманістичної траєкторії розвитку учні середньої школи / Т. В. Мукій // Інформаційні технології в освіті. – 2015. – № 22. – С. 141–157.

5. Опанасенко Ю. М. Покоління z: нові виклики для освіти // Нова грамотність у цифровому столітті: Матеріали обласної науково-практичної інтернет-конференції. – Черкаси: ЧОПОП, 2016. – С. 51–54.

6. Сойчук Р. Л. Інформаційно-комунікаційні технології у виховному процесі та сучасне підростаюче покоління: погляд на проблему / Р. Л. Сойчук // Інноватика у вихованні. – 2016. – Вип. 4. – С. 220–230.

7. Ратушняк О. Г. Інтерактивні методи навчання для різних поколінь / О. Г. Ратушняк, О. О. Адлер, Н. М. Такасюк // Модернізація структури і змісту підготовки фахівців з менеджменту організації і адміністрування: матеріали міжнародної науково-методичної інтернет-конференції. – Вінниця: ВНТУ, 2013. – С. 44–48.

8. Хто такі «ікси» та «ігреки» і як їм порозумітися з «зетами». – Режим доступу: <http://www.pedrada.com.ua/article/1236-qqq-17-m3-15-03-2017-hto-tak-ksi-ta-greki-yak-m-porozumtisya-z-zetami?ustp=W>

REFERENCES

1. Yermolenko, A. B. (2014). *Rozvytok natsionalnoho osvithnoho prostoru v konteksti nadban Teoriyi pokolin*. [The development of national educational environment in the context of the achievements of generations Theory]. Kyiv.

2. Isayeva, Ye. R. (2012). *Novoye pokoleniye studentov: psikhologicheskiye osobennosti, uchebnaya motivatsiya i trudnosti v protsesse obucheniya pervogo kursa*. [A new generation of students: psychological features, educational motivation and

difficulties in the process of teaching the first course]. Moscow.

3. Lumpiyeva, T. P., Volkov, A. F. (2010). *Pokoleniye Z: Psikhologicheskoye osobennosti sovremennykh studentov*. [Generation Z: Psychological features of modern students]. Available at: <http://ea.donntu.edu.ua:8080/jspui/bitstream>

4. Mukiy, T.V. (2015). *Zastosuvannya suchasnykh IKT z metoyu formuvannya indyvidual'noyi navchal'noyi refleksyuno-humanistichnoyi trayektoriyi rozvytku uchni seredn'oyi shkoly*. [The use of modern ICT in order to develop individualized education-reflexive humanistic trajectory of high school students]. Kyiv.

5. Opanasenko, YU. M. (2016). *Pokolinnya z: novi vyklyky dlya osvity* [Generation z: new challenges for education]. Cherkasy.

6. Soyчук, R. L. (2016). *Informatsiynokomunikatsiyni tekhnolohiyi u vykhovnomu protsesi ta suchasne pidrostayuche pokolinnya: pohlyad na problemu*. [ICT in the educational process and modern younger generation view of the problem]. Kyiv.

7. Ratushnyak, O. H., Adler, O. O., Takasyuk, N. M. (2013). *Interaktyvni metody navchannya dlya riznykh pokolin*. [Interactive teaching methods for different generations]. Vinnytsya.

8. *Khto taki «iksy» ta «ihreky» i yak yim porozumitysya z «zetamy»* [Who are «iksy» and

«Igrek2 and how they come to terms with «Zetam»]. Available at: <http://www.pedrada.com.ua/article/1236-qqq-17-m3-15-03-2017-hto-tak-ksi-ta-greki-yak-m-porozumtysya-z-zetami?ustp=W>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ПОДІК Іванна Іванівна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту фіскальної політики Університету державної фіскальної служби України.

Наукові інтереси: теорія поколінь, особливості роботи із студентами нового покоління.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

PODIK Ivanna Ivanivna – Candidate of Economic Sciences, senior research fellow of the Research Institute for Fiscal Policy University of the State Fiscal Service of Ukraine.

Circle of research interests: theory of generations, features of work with students of the new generation.

Дата надходження рукопису 07. 09. 2017 р.

УДК 378:78]:101

СОБОЛЬ Наталія Віталіївна –

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри

інструментально-виконавської майстерності

Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

e-mail: nsobol@kubg.edu.ua

ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У сучасному світі перед вчителем у школі стоїть важливе завдання не просто передати знання учневі, а зацікавити його навчальним процесом, навчити його креативно мислити та самостійно шукати рішення поставлених задач. Але перш ніж вчити дитину, сам вчитель має володіти новими методиками, вміти пристосовуватися до потреб нової школи та суспільства загалом.

Зважаючи на швидкі глобалізаційні процеси у світі, майбутній вчитель музичного мистецтва, який буде працювати з новою генерацією дітей та молоді, повинен сам навчитися творчій гнучкості та толерантності. Мова йде не лише про

толерантність у міжособистісному спілкуванні, у щоденній педагогічній діяльності, але й у мистецькому контексті. Особливо це стосується тлумачення та сприйняття творів сучасного мистецтва, їх співставлення із класичними творами, формування навичок критичного неупередженого мислення та індивідуального естетичного смаку людини, починаючи з самого дитинства.

Тому ми визначаємо необхідність формування у майбутніх учителів музичного мистецтва художньо-творчої толерантності. Вона полягає у тому, що художньо-творчо толерантна людина проявляє зацікавленість до ознайомлення з різними художніми явищами (творами музичного,